

انواع سس، چتنی، سالسا، ماریناد و دیپ

سس ها و تاریخچه و اصطلاحات مهم آنها: Sauce , salsa , Dips, Dressing, chutney , marinade

*****

سس ها (Sauce) یا چاشنی هایی که نقش مکمل غذا را دارند مستقیماً روی غذا ریخته می شوند تا به غذا مزه و طعم دهند و می توانند منشا چرب مانند (روغن های خوراکی و غیر پختنی، کنجد و زیتون و ...) منشا اسیدی (مانند سرکه و لیموترش و تهرندی و ...) و نیز گاهی منشا تخم مرغی و عصاره گوشت و مرغ و سبزیجات تازه و خشک و همچنین نمک و ادویه داشته باشند. برخی از سس ها نیز شیرین هستند و از میوه جات و شهد و شکر تهیه و برای ترکیب و تزئین دسرها و بستنی و کیک ها استفاده می شوند. سس یک واژه فرانسوی است که ریشه لاتین (و در اصل « سالسوس ») نام دارد و به معنی نمک زده یا نمک سود است. در آشپزی **Sauce** سس، صرفنظر از دو گروه کلی سرد و گرم، به چاشنی ها یا به موادی گفته می شود که گاه رقیق و شل و به طور کلی نیمه مایع یا نیمه جامد هستند و مکملی برای سرو غذا بشمار می روند و در گروه **Salad Dressing** (چاشنیها) قرار می گیرند و با انواع سالادوساندویچ ها مصرف می شوند.

گاهی در دسته **ماریناد** یا **مرینت Marinade** قرار می گیرند و روی مواد ریخته شده یا برای خواباندن مواد و تهیه و طبخ آنها (مانند سس ماست و پیاز برای خواباندن گوشت و مرغ کبابی) استفاده می شوند و معمولاً مارینادها به تنهایی مورد مصرف قرار نمی گیرند. بطور کلی از سس ها برای اضافه کردن طعم و مزه و نرم کردن یا حتی تزئین غذا هم استفاده می شود. برای تهیه سس نیاز به یک عامل افزودنی مایع می باشد ولی برخی سس ها مانند سالسا و چاتنی یا چتنی ها مایع کمتر و در عوض مواد جامد بیشتری دارند. سس ها یکی از موارد اساسی در روشهای مختلف آشپزی ملل گوناگون در سرتاسر جهان به شمار می روند.

سالسا **salsa** به سسی که از گوجه فرنگی و پیاز و فلفل تند و برخی طعم دهنده های دیگر تهیه می شود گفته می شود.

چاتنی - چاشنی پر ادویه ای است که از میوه ها یا سبزیجات همراه با سرکه و ادویه های خاص و شکر تهیه می شود. منشا این چاشنی از جنوب هند می باشد. که می توانید داخل آن افزودنی مایع اضافه کنید یا نکنید و در عین حال شیرین یا ترش و سفت یا شل باشد و اندازه مواد را می توانید ریز و درشت خرد کنید انواع مختلفی از چتنی از انواع میوه ها و سبزیجات با ادویه های مختلف در هند تهیه می کنند. ترشی آن هم از عصاره گوجه فرنگی و عصاره تهرندی و سرکه و آبلیموترش تامین می شود.

نوعی چتنی پر ادویه و تند در هند تهیه می شود که با مقداری شکر یا شیره و شهد شیرین کرده و داخل آن روغن کنجد یا روغن بادام یا روغن خردل و ... اضافه می کنند و کمی چرب است و به آن آچار **Achar** گفته می شود. این دو نوع چاشنی در زمره ترشی ها نیستند زیرا ترشی کمتری دارند و خود به گروه چتنی ها متعلق دارند.

دیپ DIP نوعی از مواد که دیپ یا **dipping sauce** و یا **spreads** نامیده می شوند را می توانید هم با مواد خام و هم با مواد پخته تهیه کنید که از این گروه هم می توانید به عنوان مکملی برای صرف غذاها و سالادها و هم به عنوان یک پیش غذا یا غذای کامل استفاده کنید. دیپ را می توانید فقط از یک ماده مانند پنیر (در غذاهای سوییسی استفاده کنید یا نظیر دیپ یا سس تخمه کدو با سبزیجات از ترکیب مواد و سبزیجات و ادویه ها و روغن و ... غیره تهیه کنید که بانان و چیپس و کراکر و بیسکویت های شور و برشهای سبزیجات مصرف می شود. که ماست خیار از همین گروه می باشد. شما عزیزان در این کتاب با انواع و اقسام آنها آشنا خواهید شد.

سُس فلفل ادویه ای

مدت زمان آماده کردن و پخت: ۳۰ دقیقه

مواد مورد نیاز:

- ۲ عدد فلفل قرمز
- ۱ عدد فلفل سبز
- ۱ عدد فلفل زرد
- ۳ حبه سیر
- ۱۰ قاشق چایخوری سرکه
- حدود ۲ پیمانه (۸۰ گرم) شکر قهوه ای
- ۱ قاشق چایخوری نمک
- ۱ پیمانه آب

روش تهیه:

فلفل‌ها را شسته و از وسط نصف کنید، دانه و سفیدی داخل آنها را خارج کرده و ریز کنید.

۲- سیر را هم پوست گرفته و ریز کنید.

۳- فلفل‌ها، سیر، سرکه، شکر، نمک و آب را داخل یک قابلمه بریزید و روی حرارت قرار دهید و حدود ۱۵ دقیقه اجازه دهید بجوشد تا سُس کمی غلیظ شود.

سُس گیاهان معطر خامه ای

مدت زمان آماده کردن و پخت: ۲۵ دقیقه

مواد مورد نیاز:

- ۴ قاشق سوپخوری (۵۰ گرم) کره
- ۲ پیمانه (۵۰ گرم) آرد
- ۲ پیمانه آب سبزیجات
- ۲ قاشق سوپخوری کشنیز تازه و ریز شده
- ۲ قاشق سوپخوری پیازچه ریز شده
- ۱ قاشق سوپخوری جعفری تازه و ریز شده
- ۱ قاشق سوپخوری شوید تازه و ریز شده
- ۲ پیمانه خامه ترش
- نمک و فلفل سیاه آسیاب شده
- ۱ ساقه پیازچه برای تزئین

روش تهیه:

۱- کره را داخل یک قابلمه روی حرارت قرار دهید تا آب شود. سپس آرد را اضافه کنید و مرتباً هم بزنید و تفت دهید تا آرد شروع به تغییر رنگ دادن کند.

۲- اکنون آب سبزیجات را بتدریج اضافه کنید و در حالیکه مرتباً هم می‌زنید حدود ۱۵ دقیقه روی حرارت کم اجازه دهید بجوشد و به زدن ادامه دهید، سپس سس را از روی حرارت بردارید.

۳- پیازچه، کشنیز، جعفری، و شوید را اضافه کنید و با همزن دستی کمی با هم مخلوط کنید.

۴- خامه را اضافه کرده و نمک و فلفل را هم اضافه کنید.

۵- پیازچه را حلقه حلقه ریز کنید، سپس یک کاسه را با سُس پر کنید و پیازچه را روی آن بپاشید و با ساقه های پیازچه تزئین کنید.

این سُس همراه کننده خوبی با گوشت سرخ شده، ماهی پخته یا سبزیجات پخته شده با بخار می باشد.

Y

سس فلفل پا خامه

مدت زمان آماده کردن و پخت: ۲۰ دقیقه

مواد مورد نیاز:

- ۱ عدد پیاز
- ۲ قاشق سوپخوری کره
- ۱ قاشق سوپخوری دانه فلفل سیاه
- ۲ قاشق سوپخوری آرد
- حدود ۲٪ پیمانه آب گوشت
- ۷ قاشق سوپخوری خامه فرم گرفته
- ۲ قاشق سوپخوری دانه فلفل سبز

نمک

۱ قاشق سوپخوری خامه تُرش برای سرو (صفحه ۳۴ را ببینید)
فلفل تازه آسیاب شده

روش تهیه:

- ۱- پیاز را پوست بگیرید و خوب ریز کنید. سپس داخل کره ذوب شده تفت دهید تا براق شود.
- ۲- دانه فلفل سیاه رنده شده را اضافه کنید و کمی تفت دهید.
- ۳- آرد را روی آن بپاشید و آب گوشت را اضافه کنید.
- ۴- خامه را اضافه کنید و حدود ۱۰ دقیقه اجازه دهید بجوشد، درحین پخت گاهی آن را هم بزنید.
- ۵- درخاتمه، دانه فلفل سبز را با نمک اضافه کنید و با خامه تُرش و کمی فلفل سیاه روی آن را تزیین کرده و سرو کنید.

سس فرانسوی Dressing

مدت زمان آماده کردن و پخت: ۵ دقیقه

مواد مورد نیاز:

- ۱ عدد پیاز کوچک، خوب ریز کنید
- ۱ قاشق سوپخوری سرکه سفید
- ۲٪ قاشق چایخوری خردل
- کمی فلفل سیاه آسیاب شده
- ۶ قاشق سوپخوری روغن زیتون
- نمک دریا (دلخواه)

روش تهیه:

۱- تمام مواد مورد نیاز را داخل یک بطری دهانه باز بریزید و بعد از بستن درب آن خوب تکان دهید تا خوب باهم ترکیب شوند.

برای یک طعم ملایم تر:

- * خردل را حذف کنید یا اینکه مقدار کمتری استفاده کنید.
- * از فلفل سفید به جای فلفل سیاه استفاده کنید.
- * از روغن مایع سالاد به جای روغن زیتون استفاده کنید.

برای یک طعم آسیایی:

* از ۲٪ قاشق چایخوری روغن زیتون به جای روغن کُنجد یا روغن فلفل استفاده کنید.

- برای یک طعم پرتقالی: که با سالاد اسفناج عالی می باشد.
- * یک قاشق سوپخوری عسل روان استفاده کنید.
  - * از آب ورنده پوست یک عدد پرتقال درشت استفاده کنید.
  - * از سرکه بالزامیک به جای سرکه سفید استفاده کنید.